

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 62 hallituksen esityksen johdosta laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on 29 päivänä syyskuuta 1989 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 129 laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta.

Valiokunta on käsitellyt tämän esityksen yhteydessä eduskunnan valiokuntaan valmistelevasti 19 päivänä toukokuuta 1989 käsiteltäväksi lähettämät ed. Kankaanniemen ym. toivomusaloitteen n:o 51 dieselveron palauttamisesta ammattiautoilijoiden työttömyysajalta ja ed. Saaren ym. toivomusaloitteen n:o 89 kevyen polttoöljyn käytön sallimisesta linja-autoliikenteessä.

Moottoriajoneuvoverosta annetun lain mukaan moottoriajoneuvon käyttämisestä muulla voimalla tai polttoaineella kuin sekoittamattomalla bensiinillä tai bensiinialkoholilla on suoritettava valtiolle kalenterivuositain moottoriajoneuvoveroa. Veron määrä lasketaan ajoneuvon lajin, kokonaispainon, akselien lukumäärän tai telirakenteen sekä perävaunun käytön perusteella.

Henkilöautoista kannettavan varsinaisen ajoneuvoveron määrää on viimeksi korotettu vuoden 1986 alusta. Vuoden 1989 alusta korotettiin veroa muista kuorma- ja erikoisautoista kuin kaksiakselisista ajoneuvoista, joissa ei käytetä varsinaista tai puoliperävaunua.

Hallitus ehdottaa, että henkilöautoista suoritettavan varsinaisen ajoneuvoveron määrä korotettaisiin 69 markasta 87 markkaan ajoneuvon kokonaispainon 100 kilogramman määrältä tai sen osalta.

Hallitus ehdottaa, että vuoden 1990 alusta voimaan tulevien raskaiden ajoneuvojen sallitujen mittojen ja painojen korotuksesta yhteiskunnalle aiheutuvien kustannusten kasvu katettaisiin osittain ajoneuvoveron korotuksella. Tämän vuoksi hallitus ehdottaa, että muiden kuorma- ja erikoisautojen kuin kaksiakselisten, joissa ei käytetä perävaunua, ajoneuvove-

ron määrä korotettaisiin kolmella markalla ajoneuvon kokonaispainon 100 kilogramman määrältä tai sen osalta.

Moottoriajoneuvoverosta annetun lain 6 §:n 1 kohdan nojalla valtion ja sen laitosten omistamat ja näiden käytössä olevat moottoriajoneuvot ovat varsinaisesta ajoneuvoverosta vapaita. Hallitus ehdottaa, että valtion liikelaitosten osalta tästä verovapaudesta luovuttaisiin ja moottoriajoneuvoverosta annetun lain 6 §:n 1 kohdassa säädettäisiin, ettei valtion ja sen laitosten ajoneuvojen verovapaus koske valtion liikelaitoksista annetussa laissa tarkoitettujen liikelaitosten ajoneuvoja.

Moottoriajoneuvoveron kanto suoritetaan kahdessa erässä, jos veron määrä on vähintään 1 400 markkaa, ja neljässä erässä, jos veron määrä on vähintään 2 800 markkaa. Hallitus ehdottaa näitä rajoja korotettaviksi siten, että varsinaisen ajoneuvoveron kanto toimitettaisiin kahdessa erässä, jos veron määrä on vähintään 1 800 markkaa, ja neljässä erässä, jos veron määrä on vähintään 3 600 markkaa.

Rekisteröidystä ja rekisteröimättömästä dieselöljyä tai moottoripetrolia käyttämään tarkoitettu ajoneuvosta on suoritettava lisävero, jos ajoneuvoa käytetään dieselöljyä tai moottoripetrolia lievemmin verotetulla polttoaineella. Lisäveron määrä on varsinaisen ajoneuvoveron alaisista ajoneuvoista tuo vero kaksikymmenkertaisena, kuitenkin vähintään 5 000 markkaa. Linja-autoista lisävero on pysyvästi voimassa olevan säännöksen mukaan 20 000 markkaa. Vuonna 1989 linja-auton lisävero on väliaikaisesti voimassa olevan säännöksen mukaan 50 000 markkaa. Hallitus ehdottaa, että linja-autoista suoritettavan lisäveron määrä korotettaisiin pysyvänä voimassa olevasta 20 000 markasta ja kuluvalta vuodelta sovellettavasta 50 000 markasta 60 000 markkaan.

Toivomusaloitteessa n:o 51 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin dieselveiron palautuksen järjestämiseksi autoilija-yrittäjille siltä ajalta, jona heidän autonsa on työn puuttumisen vuoksi seisomassa.

Toivomusaloitteessa n:o 89 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin kevyen polttoöljyn käytön sallimiseksi ammattimaisessa linja-autoliikenteessä.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1989

päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Käsittelieminsä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että toivomusalitteet n:o 51 ja 89 hylättäisiin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mäki-Hakola, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet E. Aho, Hokkanen, Järvenpää, Kettunen,

Laaksonen, Lahti-Nuuttila, Malm (osittain), Mattila, Rusanen, Tenhiälä, Viljanen ja Vähäkangas sekä varajäsenet Kalliomäki, Pekkari-nen, Tiuri ja Vihriälä.

Vastalauseita

I

Ajoneuvoveron ideana on verottaa vähemmän verotettuja polttoaineita käyttäviä ajoneuvoja niin, että halvemman polttoaineen käyttö yksityisessä ajossa ei kannata, mutta tulee edullisemmaksi ammattimaisessa käytössä. Tarkoitus on siis tätä kautta keventää ammatimaisen liikenteen verotusta yksityiseen ajoon verrattuna.

Jottei kuitenkaan käytettäisi täysin verotonta polttoainetta, peritään ajoneuvoveron lisäveroa, mikäli sitä käytetään ajoneuvossa. Lisävero on yleensä säädetty niin suureksi, ettei veroton polttoaine kannata.

Linja-autoliikenteelle palautettiin aiemmin myös siltä kannettu polttoainevero. Palauttamisesta hallitus kuitenkin luopui syksyllä 1988 eduskunnan enemmistön tuella; tilalle tuli tuloja menoarvion määrärahasta maksettava tuki.

SKDL piti tuolloin parempana, että linja-autoliikenteen polttoainevero olisi säädetty verottomaksi tai säilytetty edes palautusjärjestelmä. Kun eduskunnan enemmistö ei tähän suostunut, SKDL ja muut oppositiopuolueet saivat vastaan äänestämällä aikaan sen, että linja-autojen ajoneuvoveron lisäveron korotus tuli voimaan vain yksivuotisena. Näin on pyritty pakottamaan hallitus uudestaan keskustelemaan asiasta. Kun näyttää olevan hallituksen tarkoitus pysyä kannassaan, SKDL on valmis äänestämään myös hallituksen esitystä n:o 129 vastaan, jotta asiaan voitaisiin palata vuoden kuluttua uudestaan.

Meidän kantamme on, että linja-autoliikenteen polttoaineen tulisi olla verotonta. Kun käytännössä samoja ajoneuvoja käytetään myös tilausliikenteessä, on käytännön syistä

tällöin hyväksyttävä, että myös tilausliikenne hoidetaan verottomalla polttoaineella. Ehdotamme, että säännöllisessä linjaliikenteessä tai luvanvaraisessa tilausliikenteessä olevan linja-auton lisävero olisi 5 000 markkaa, mikä käytännössä merkitsisi, että linja-autoliikenteessä voitaisiin käyttää verotonta polttoainetta lisävero maksamalla. Ellei tämä esitys tule hyväksytyksi, ehdotamme hallituksen esityksen hylkäämistä.

Ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin sellaisenaan paitsi että lain 16 §:n 1 momentti hyväksyttäisiin näin kuuluva-
na:

16 §

Lisävero on niistä moottoriajoneuvoista, joista on suoritettava varsinaista ajoneuvoveroa tai joista laatunsa puolesta ajoneuvovero voidaan laskea, jolloin bensiiniä käyttämään tarkoitetun ajoneuvon vero on laskettava 5 §:ssä säädettyin perustein, tuo vero kaksikymmenkertaisena, kuitenkin vähintään 5 000 markkaa. Muista moottoriajoneuvoista lisävero on 5 000 markkaa. Linja-auton lisävero on

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1989

Timo Laaksonen

Juhani Vähäkangas

II

Linja-autot kuljettavat lähes 80 prosenttia joukkoliikenteen matkustajista. Vähenevien matkustajamäärien ja kohonneiden kustannusten takia linja-autoliikenteen palvelujen säilyttäminen on etenkin maaseudulla käynyt yhä vaikeammaksi. Kuluvan vuoden budjetissa joukkoliikenteen säilyttämiseen ja kehittämiseen varatut määrärahat ovat osoittautuneet riittämättömiksi.

Ensi vuonna tilanne yhä vaikeutuu linja-autoliikenteen kustannusten noustessa voimakkaasti mm. dieselöljyn valmisteveron sekä liikevaihtoveron korotuksen seurauksena.

Joukkoliikenteen palvelujen turvaamiseksi ja kehittämiseksi olisi välttämätöntä, että linja-autoille sallittaisiin verottoman polttoaineen, kevyen polttoöljyn käyttö polttoaineena. Vuo-

60 000 markkaa, paitsi milloin sitä käytetään säännöllisessä linjaliikenteessä tai luvanvaraisessa tilausliikenteessä, missä tapauksessa lisävero on 5 000 markkaa.

Edelleen ehdotamme,

että valiokunnan mietinnön perusteluissa lausuttaisiin:

”Valiokunta edellyttää hallituksen verotuksellisten tukien lisäksi selvittävän,

1) miten harvaanasuttujen seutujen liikennettä voitaisiin edelleen kehittää, niin ettei ihmisten tarvitsisi turvautua yksityisajoneuvoihin ja

2) millä toimenpiteillä voitaisiin vähentää verotuksellista syistä ammatillisessa liikenteessä käytettyjen dieselajoneuvojen syöpää aiheuttavia nokipäästöjä, jolloin kyseeseen tulisivat mm.:

— suurten taajamien joukkoliikenteen ajoneuvojen vaihtaminen toisiin moottorityyppihin,

— suuremman osan tavaraliikenteestä siirtäminen rautateille ja

— dieselmootoreihin kohdistuvan teknisen kehitystyön tukeminen.”

den 1988 kustannustasoon nähden muutos olisi merkinnyt linja-autoliikenteen kustannusten alenemista 80 miljoonalla markalla.

Antamalla linja-autoliikenteelle oikeus käyttää verotonta polttoainetta voitaisiin alaa tukea oikeudenmukaisella ja yksinkertaisella tavalla. Tällöin joukkoliikenteen säilyttämiseen ja kehittämiseen osoitettava määräraha jäisi koskemaan pelkästään peruspalvelutaseista joukkoliikennettä.

Liikenneministeriön ja valtiovarainministeriön yhteinen verotyöryhmä totesi keväällä 1988 kevyen polttoöljyn käytön linja-autoissa mahdolliseksi. Alan järjestöt ja monet asian tuntijat pitävät järjestelyä perusteltuna ja taroituksenmukaisena.

Hallitus kuitenkin edelleen vastustaa muu-

tosta. Esittämällä linja-autoille dieselöljyä lievemmän verotetun polttoaineen käytön johdosta suoritettavan lisäveron määrää nostettavaksi pysyvästi 60 000 markkaan hallitus haluaa sitoutua entistä lujemmin nykyisen järjestelmän säilyttämiseen.

Edustaja Saaren ym. toivomusaloitteessa n:o 89 on edellytetty kevyen polttoöljyn käytön sallimista linja-autoliikenteessä. Mielestämme eduskunnan tulisi hylätä hallituksen ehdotus ja

hyväksymällä ed. Saaren toivomusaloite edellyttää, että hallitus pikaisesti toisi eduskunnalle esityksen kevyen polttoöljyn käytön sallimista linja-autoliikenteessä.

Ehdotammekin,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin ja
että toivomusaloite n:o 89 hyväksyt-
täisiin.*

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1989

Esko Aho
Mauri Pekkarinen

Jukka Vihriälä
Kalevi Mattila

Hannu Tenhiälä